

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою

05-02-244S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**ПРИРОДООХОРОННЕ
ЗАКОНОДАВСТВО ТА
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО**

SYLLABUS

**ENVIRONMENTAL PROTECTION
LEGISLATION
AND ENVIRONMENTAL LAW**

Шифр за ОП	OK 1.14	Code in Degree Programme
Освітній рівень: Бакалаврський (перший)		Level of Education: Bachelor's (first)
Галузь знань Природничі науки	10	Field of Knowledge Natural Sciences
Спеціальність Екологія	101	Field of Study: Ecology
Освітня програма: Екологія		Degree Programme: Ecology

РІВНЕ – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою Екологія за спеціальністю 101 «Екологія». Рівне : НУВГП, 2023. 10 сторінок.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/22074>

Розробник силабусу: *е-підпис* Захарчук В.В., старший викладач кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства.

Силабус схвалений на засіданні кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства
Протокол № 15 від 28 серпня 2023 року

Завідувач кафедри:
е-підпис Клименко М.О., д. с.-г. н., професор

Керівник ОП:
е-підпис Клименко Л.В., к. с.-г. н., доцент

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІАЗ
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІАЗ:
е-підпис Прищепа А.М., д. с.-г. н., професор

© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «ПРИРОДООХОРОННЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Екологія</i>
Спеціальність	<i>101 «Екологія»</i>
Рік навчання, семестр	<i>3-й рік навчання, 5-й семестр/4-й рік, 7-й семестр</i>
Кількість кредитів	<i>3 кредити ЄКТС</i>
Лекції:	<i>16 год. – д.ф.н.; 2 год. – з.ф.н.</i>
Практичні роботи:	<i>16 год. – д.ф.н.; 8 год. – з.ф.н.</i>
Самостійна робота:	<i>58 год. – д.ф.н.; 80 год. – з.ф.н.</i>
Форма навчання	<i>денна/заочна</i>
Форма підсумкового	<i>залік</i>

контролю

Мова викладання

державна

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА

Лектор

Захарчук Володимир Васильович,

старший викладач кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Вікіситет

<https://wiki.nuwm.edu.ua/index>

Канали комунікації

v.v.zakharchuk@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Мета та завдання

Мета вивчення дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» – поглиблення засвоєних теоретичних та практичних знань щодо різнобічних аспектів екологічного права як галузі права і навчальної дисципліни, реалізації та захисту конституційних екологічних прав на безпечне для життя та здоров'я довкілля та на відшкодування заподіяної порушенням цього права шкоди, інших екологічних прав громадян, формування у них практичних вмінь та навичок застосування відповідного законодавства у реальній практичній діяльності. Вивчення цієї дисципліни передбачає засвоєння різнобічних аспектів цієї галузі права, закладає основу для використання спеціалістами одержаних знань у процесі подальшого навчання, а також для формування у них навичок застосування норм екологічного законодавства на практиці при розробці та забезпеченні юридичного супроводу виважених рішень у галузі охорони довкілля, реалізації екологічних прав громадян. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» є набуття знань про регулювання і забезпечення ефективного використання природних ресурсів; забезпечення якості навколишнього природного середовища; гарантування екологічної безпеки, реалізації і захисту екологічних прав громадян.

Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1510>

Передумови вивчення

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Передумови вивчення забезпечують навчальні дисципліни «Біологічні методи захисту довкілля», «Засади сталого розвитку суспільства».

Компетентності

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ФК4. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

Програмні результати навчання

ПР7. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

ПР15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

ПР17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

ПР20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

ПР22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля

ПР24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТЬОГО КОМПОНЕНТА

Методи та технології навчання	Лекції, презентації, обговорення, ситуаційні задачі
Засоби навчання	Мультимедіа, інформаційно-комунікаційні системи, програмне забезпечення кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства

ЛЕКЦІЙНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Тема	
Кількість годин, результати навчання, література	Зміст тем
ТЕМА 1. Закон.	
Лекцій – 2/0 год. Практичних – 2/1 год Сам. роб. – 7/10 год ПР1, ПР3 Література [1,2,3,7,8,11,13,19]	Аспекти поняття закону. Основні ознаки закону. Законодавчий процес. Суб'єкт законодавчої ініціативи. Види законів. Інститут права. Дія закону в часі, просторі та по колу осіб..
ТЕМА 2. Еколого-правовий режим раціонального використання і охорони земель	
Лекцій – 2/0 год. Практичних – 2/1 год Сам. роб. – 7/10 год ПР1 ПР6, Література [1,2,3,8,9,12, 15,18, 19]	Завдання земельного законодавства. Форми та види власності на землю. Права та обов'язки власників земель та землекористувачів, захист та гарантія їх прав. Використання земель. Правова охорона земель. Контроль за використанням та охороною земель. Відповідальність за порушення земельною законодавства.
ТЕМА 3. Еколого-правовий режим раціонального використання і охорони надр.	
Лекцій – 2/1 год. Практичних – 2/1 год Сам. роб. – 7/10 год ПР1, ПР6, Література [1,2,3,8,9, 12, 15,18, 19]	Правова охорона надр. Компетенція органів управління. Надання надр у користування. Права та обов'язки користувачів надр. Плата за користування надрами. Охорона надр. Державний контроль і нагляд за веденням робіт при палеонтологічному вивченні надр, їх використанням і охороною. Відповідальність за порушення законодавства про надра.
ТЕМА 4. Еколого-правовий режим використання, відтворення і охорони вод.	
Лекцій – 2/0 год. Практичних – 2/1 год Сам. роб. – 7/10 год ПР1, ПР3, ПР6 Література [2,5,6,10,12,14,16,17, 19]	Характеристика і завдання водного законодавства. Водний і земельний фонди України. Види права водокористування. Охорона вод. Права і обов'язки водокористувачів. Відповідальність за порушення водного законодавства.
ТЕМА 5. Еколого-правовий режим використання, відтворення і охорони лісів.	
Лекцій – 2/1 год. Практичних – 2/1 год Сам. роб. – 8/10 год ПР1, ПР3, ПР6, ПР7, ПР12 Література [2,5,6,10, 12, 17,19]	Завдання лісового законодавства України. Права та обов'язки лісокористувачів. Контроль за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів. Право використання лісових ресурсів. Плата за використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду. Державний облік лісового фонду. Відповідальність за порушення лісового законодавства.

ТЕМА 6. Еколого-правовий режим використання, відтворення і охорони тваринного світу.	
<p>Лекцій – 2/0 год. Практичних – 2/1 год Сам. роб. – 7/10 год ПР3, ПР6, ПР7, ПР12 Література [2,5,6,10,12,14,17,19]</p>	<p>Завдання законодавства України про охорону, використання і відтворення тваринного світу. Об'єкти тваринного світу. Основні вимоги та принципи охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу. Права та обов'язки громадян при використанні об'єктів тваринного світу. Права та обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу. Охорона тваринного світу. Контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Відповідальність за порушення законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.</p>
ТЕМА 7. Еколого-правовий режим охорони і використання атмосферного повітря	
<p>Лекцій – 2/0 год. Практичних – 2/1 год Сам. роб. – 8/10 год ПР6, ПР7, ПР12 Література [2,5,6,10,12,14,19]</p>	<p>Завдання закону про охорону атмосферного повітря. Стандартизація і нормування у галузі охорони атмосферного повітря. Заходи щодо охорони атмосферного повітря. Додержання вимог щодо охорони атмосферного повітря при проектуванні, будівництві та реконструкції промислових об'єктів. Економічний механізм забезпечення охорони атмосферного повітря. Контроль у галузі охорони атмосферного повітря. Державний облік та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря. Правопорушення в галузі охорони атмосферного повітря та відповідальність за них.</p>
ТЕМА 8. Еколого-правовий режим охорони і використання територій з особливим статусом	
<p>Лекцій – 2/0 год. Практичних – 2/1 год Сам. роб. – 7/10 год ПР3, ПР6, ПР7, ПР12 Література [2,5,6,11,12,13,17,18, 19]</p>	<p>Правовий режим використання та охорони природно-заповідного фонду. Правовий режим використання та охорони рекреаційних зон. Правовий режим використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів</p>
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	
1. Конституційні та науково- методичні основи природоохоронного законодавства та екологічного права України. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» – основа природоохоронного законодавства.	
2. Основні напрямки природоохоронного законодавства.	
3. Право природокористування. Екологічні права та обов'язки громадян.	
4. Поняття та види юридичної відповідальності.	
5. Громадські інспектори з охорони навколишнього природного середовища.	
6. Розрахунок збитків обумовлених порушенням природоохоронного законодавства.	
7. Правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій.	
8. Ділова гра “Правова оцінка екологічного правопорушення.	
Форми та методи навчання	
<p>Використовуються традиційні та інноваційні методи навчання. Проведення лекційних занять передбачає демонстрацію презентацій із відповідним темі заняття теоретичним матеріалом. Частина лекційного заняття відводиться на діалогові технології, розгляд можливих практичних ситуацій та дискусію. Здобувачі мають можливість публічного виступу із презентацією лекційного матеріалу. Практичні роботи передбачають виконання завдань за індивідуальними вихідними даними, а також отримання навичок командної роботи. У контексті підготовки до виконання робіт та самостійної підготовки застосовуються пошукові інтернет-системи та прикладні комп'ютерні програми.</p>	

Здобувачі всіх форм навчання мають доступ до навчальних матеріалів, методичного забезпечення та інструкцій щодо самостійного опрацювання тем курсу на платформі Moodle та цифрового репозиторію НУВГП. Здобувачі отримують усі необхідні консультації для демонстрації знань та вмінь під час аудиторних дискусій, захисту практичних робіт та самостійного опрацювання матеріалів.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

-технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук;
-програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет;
-програмне забезпечення: система дистанційного навчання Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання

Для досягнення цілей та завдань курсу здобувачам потрібно засвоїти теоретичний матеріал та здати модульні контролі знань, а також вчасно виконати та захистити практичні роботи. В результаті можна отримати такі обов'язкові бали:

– 60 балів - за вчасне виконання і захист практичних робіт та інших поточних завдань (самостійна робота), що становить поточну складову оцінки;
– 40 балів – модульні контролі (20+20).

Всього 100 балів.

Поточне оцінювання та проведення контрольних заходів у межах курсу відбувається згідно нормативних документів НУВГП: Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (нова редакція) <https://ep3.nuwm.edu.ua/25889/>; Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційної комісії <http://ep3.nuwm.edu.ua/8545/>; Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <https://ep3.nuwm.edu.ua/25072/> ;

Положення про навчально-науковий центр незалежного оцінювання Національного університету водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4184/>; Наказ ректора НУВГП від 16.09.2019 № 00502 "Про введення в дію нової системи оцінювання навчальних досягнень студентів" <http://nuwm.edu.ua/struktturnipidrozdzili/navch-nauk-tsentr-nezalezhnogo-otsiniuvannia-znan/dokumentu/>; Повний перелік локальних нормативних документів, що регламентують організацію освітнього процесу НУВГП (з останніми змінами та доповненнями) знаходиться за посиланням <https://nuwm.edu.ua/sp/dokumentu>

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість отримати додаткові бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до підготовки і публікації тез та наукових статей.

Інформаційні ресурси

Рекомендована література

Основна

- 1.Берліт А.Ю. Адміністративно-правовий механізм реалізації та захисту суб'єктивних публічних екологічних прав. Київ : Видавничий дім "Гельветика". 2021. 156 с.
2. Каракаш І.І., Харитонова Т.Є., Черемнова А.І. Екологічне право України. Навчальний посібник. Київ: Видавничий дім "Гельветика", 2018. 384 с.
3. Екологічне право : підручник / [А.П. Гетьман, Г.В. Анісімова, А.К. Соколова та ін.] ; за ред. А.П. Гетьмана. – Харків : Право, 2019. – 552 с.
4. Екологічне право: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форми навчання / Демчук Т.І., Борденюк О.В., Шелудяков Р.С. Чернівці, 2021. 100 с.
5. Середницька І.А. Екологічне право (в схемах) Альбом схем: Наочний посібник / І. А. Середницька. – Одеса: ОДУВС, 2016. – 81с.
6. Діхтієвський В.П. Адміністративно-правове регулювання доступу до публічної інформації про стан використання природних ресурсів. Київ : Видавничий дім "Гельветика". 2021. 152 с.
7. Конституція України. -К.: Вікар, 1996. – 74 с.
8. Патlachук О.В. Природоохоронні доктрини в системі джерел права. Київ : Фенікс, 2018. 148 с.

9. Стратегія сталого розвитку: Підручник / [В.М. Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд]. За редакцією професора В.М.Боголюбова і. – К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. – 446 с.

Допоміжна

10. Екологічне право України : курс лекцій / за ред. д-ра юрид. наук, проф. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ» ОЮА» Каракаша І. І. – Одеса : 2020. – 321 с.

11. Шоха Т.П. Правові аспекти екологічного страхування в Україні: Монографія. Київ: Алерта, 2019. 236 с.

12. Легеза Ю.О. Публічне управління у сфері використання природних ресурсів: адміністративно-правові засади. Монографія. Київ: Видавничий дім "Гельветика", 2018. 432 с.

13. Бойчук А.Ю. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері охорони навколишнього середовища в Україні (1917-2017 рр.). Київ : Фенікс, 2018. 348 с.

14. Сапко О.Ю. Система екологічного управління: Конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2020. 103 с. URL: eprints.library.odeku.edu.ua.

15. Організація та управління в природоохоронній діяльності : навч. посіб. / Н. М. Самойленко, Д. В. Райко, В. І. Аверченко. Харків: НТУ «ХПІ», Видавництво «Лідер», 2018. – 174 с.

16. Клименко М.О., Прищепка А.М., Брежицька О.А. Оцінювання стану території міста за показниками сталого розвитку: Монографія. Рівне: НУВГП, 2018. 221с.

17. Кунах О.М., Жуков О.В. Соціальна екологія: навчально-методичний посібник. Дніпро : типографія «АРБУЗ», 2021. 61 с.

18. Метеленко Н.Г., Афанов Р.П. Нові підходи до формування умов економічного зростання та досягнення сталого розвитку. Філософія, 2021. № 8 (85). URL: <http://humstudies.com.ua/article/view/243435>.

19. Мороз, О. Т. та Троцюк, В. С. та Клименко, В. О. та Варжель, О. В. Методичні вказівки до виконання самостійних робіт із навчальної дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальностями 101 «Екологія», 183 «Технології захисту навколишнього середовища» денної та заочної форм навчання. [Методичне забезпечення]

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/>

2. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

3. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

5. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка,.

URL: <http://www.lib.rv.ua/>

6. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL:

<http://nuwm.edu.ua/naukovabiblioteka> (http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php)

Всі навчально-методичні матеріали (силабус, методичні вказівки, презентації, контрольні питання) вільно доступні на сторінці навчальної дисципліни в

Навчальній платформі НУВГП: <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1510>.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Складові навчальної дисципліни сприяють формуванню універсальних, корисних для будь-якого виду діяльності (міжпрофесійних) навичок, які дозволяють швидко адаптуватися до нових умов, змінювати сферу зайнятості, вирішувати нестандартні завдання:

- допитливість, ініціативність – під час засвоєння теоретичного матеріалу лекційних занять, виконання самостійної роботи для розширення знань із відповідних тем курсу;

- цілеспрямованість, наполегливість – під час виконання практичних робіт, а також підготовки до контрольних заходів;

- адаптивність, командна робота – під час дискусійних обговорень тематичних питань курсу, виконання практичних робіт у складі бригади;

- соціальна обізнаність і відповідальність – як результат урахування організаційних вимог курсу, підтримання зворотного зв'язку та вчасного звітування про виконані види діяльності;
- критичне мислення, лідерство, креативність – розуміння, аналіз, пошук вирішення актуальних проблем у розрізі дисципліни та висвітлення результатів під час навчальних занять;
- самонавчання для професійного та особистісного зростання – як результат виконання самостійної роботи, в тому числі з використанням електронних навчальних ресурсів та інформаційних баз.

Дедлайни та перескладання

Терміни здачі проміжних контрольних модулів та підсумковий контроль (екзамен) встановлені згідно Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>. Перездача тестових завдань перевірки засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється згідно з правилами ННЦНО та Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <https://ep3.nuwm.edu.ua/25072/>. У разі незгоди здобувача ВО з результатами оцінювання, відповідно до Порядку звернень здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/15467/>, здобувач подає апеляційну скаргу, після чого скликається апеляційна комісія. Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>. У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>.

Неформальна та інформальна освіта

Здобувач має можливість визнання (перезарахування) результатів навчання в розрізі тематики курсу, які він набув у неформальній та інформальній освіті, згідно Положення про неформальну та інформальну освіту в НУВГП <http://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/centr-neformalnoji-osviti/dokumenty>. Відповідна кількість годин може бути зарахована здобувачу в результаті успішного проходження ним відкритого онлайн-курсу з теми дисципліни. Для цього здобувачу необхідно представити підтверджуючий документ (сертифікат) про успішне проходження онлайн курсу.

Правила академічної доброчесності

Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>. У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>. Здобувачі повинні дотримуватися Кодексу честі студентів НУВГП <http://nuwm.edu.ua/struktornipidrozdili/vyo/dokument>, а викладач Кодексу честі наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників Національного університету водного господарства та природокористування <http://nuwm.edu.ua/struktornipidrozdili/zapobighannjakorupciji/dijalnistj>. Більше матеріалів щодо дотримання принципів академічної доброчесності: сайт Національного агентства забезпечення якості вищої освіти <https://naga.gov.ua/>; сторінка НУВГП «Якість освіти» <http://nuwm.edu.ua/sp>

Вимоги до відвідування

Лекційні та практичні заняття проводяться згідно розкладу в офлайн або онлайн-режимі. Консультації проводяться онлайн-режимі з використанням Google Meet згідно розкладу консультацій, що доступний на сторінці кафедри екології, ТЗНС та ЛГ: <http://nuwm.edu.ua/nni-az/kaf-ecology>. У разі необхідності - у погоджений зі студентами час. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, тощо) навчання може відбуватись в онлайн режимі (змішана форма навчання) за погодженням із

викладачем. Здобувачі можуть використовувати мобільні телефони та ноутбуки на заняттях, але виключно в навчальних цілях.

Автор
Старший викладач

Володимир ЗАХАРЧУК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №436
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00